

'Accountant laat zich bedotten bij mogelijke fraudesignalen'

Accountants laten zich bij 'red flags' vaak te gemakkelijk met een kluitje in het riet sturen door de directie. Zij zouden vaker vooraf moeten bedenken hoe er fraude kan worden gepleegd bij de klant. Als fraudeonderzoeker moeten zij niet de hypothese van de opdrachtgever volgen. En in hun rapporten voor de rechter moeten zij de cijfers duiden.

Dat zeggen twee forensisch accountants, een psychologe en een raadsheer die op 20 april aanstaande een bijdrage leveren aan de Dag van de Fraudeonderzoeker.

Lex van Almelo

Red flags

Forensisch registeraccountant Inge-Lisa Toxopeus (Hermes Advisory) stelt het oog van de controlerend accountant scherper in haar workshop over fraudesignalen in de jaarrekening. Is het bijvoorbeeld niet vreemd dat een bedrijf in merkkleding, dat in financieel zwaar weer verkeert, bij een financiële herstructurering de waarde van de goodwill enorm verhoogt en die van de merkrechten met 70 procent verlaagt? “Per saldo verandert er niets onder de streep, maar de merkrechten zijn de echte waarde van de onderneming. Sorteert de dga voor op een doorstart, waarbij hij de merkrechten goedkoop wil overnemen? Het kan heel legitiem zijn en is nog geen fraudesignaal, maar het is wel een *red flag* die je moet bespreken met de directie. Daarbij moet je je niet te gemakkelijk met een kluitje in het riet laten sturen. Dat gebeurt te vaak.”

Basiswaarden

“Accountants kennen de frauderisicofactoren meestal wel, maar zien fraudesignalen in de praktijk toch vaak over het hoofd. Zij hebben namelijk te weinig incentives om echt kritisch naar mogelijke signalen van fraude en corruptie te kijken”, zegt forensisch registeraccountant Joeri Frietman (BDO). Hij laat accountants in een workshop fantaseren over hoe zij als fraudeur de kluit bij de opdrachtgever zouden kunnen belazeren of als manager bedenken hoe zij mogelijke frauderisico's kunnen beheersen. In de strijd tussen fraudeurs en managers bepalen de toeschouwers wie er wint. “Ik doe dit spel vaak met accountants. Ik hoop dat zij hierdoor vaker nadenken over wat er mis kan gaan bij de klant en dat zij hun werkzaamheden daaraan aanpassen. Als zij bij aanwijzingen voor mogelijke fraude een lastig besluit moeten nemen, dan raad ik ze aan de basiswaarden in ogenschouw te nemen: de vijf fundamentele beginselen uit de VGBA. En als zesde waarde: een professioneel-kritische instelling.”

Bevestiging zoeken

Psycholoog Elsie van Os (Signpost Six) vraagt aandacht voor het vooroordeel van de onderzoeker. “Wanneer je een onderzoek gaat doen moet je een neutrale hypothese hebben. De opdrachtgever heeft vaak al een duidelijk idee over een dader, maar daar moet je je dus niet door laten beïnvloeden. Eén van de grootste valkuilen is de *confirmation bias*: je zoekt naar feiten die passen bij jouw hypothese of bij de hypothese die de opdrachtgever heeft geformuleerd. Je moet beginnen met jouw eigen hypothese onderuit te halen en een kritische *peer* van enige afstand te laten meekijken.”

Geen cijfers

Registeraccountant en jurist Peter Greve behandelde als raadsheer bij het gerechtshof Amsterdam onder meer de beleggingsfraude van Palm Invest en de corruptiezaken van Ton Hooijmaijers en 'Maseratiman' Hubert Möllenkamp. Rechters zijn vaak economisch niet zo onderlegd, houden niet van cijfers en zien niet onmiddellijk wat de cijfers bewijzen. “Zaken die bedrijfseconomisch onlogisch zijn, spreken minder vanzelf voor de jurist en de rechter. Als de broodinkopen van een bedrijfsrestaurant na het vertrek van een inkoper bijvoorbeeld in één klap met de helft dalen, is dat voor een econoom of accountant opvallend. Maar een rechter is geneigd een onschuldige uitweg te zoeken en denkt: misschien zijn ze wel op brooddieet. Een jurist begrijpt wél dat het mis is als er honderd doosjes aardbeien zijn ingekocht, terwijl er geen aardbeien op de menukaart hebben gestaan.”

Greve wil ermee zeggen dat fraudeonderzoekers er rekening mee moeten houden dat hun rapport wordt gelezen door de rechter. Als het rapport bewijs moet leveren in strafzaken, moeten zij daarom alles zo opschrijven dat het - ook na verloop van tijd - begrijpelijk en duidelijk is voor de rechter.

Meer informatie

De dag wordt georganiseerd door het [Institute for Financial Crime](#) met als doel publieke en private fraudeonderzoekers kennis te laten delen om de fraudebestrijding te bevorderen.

» [Meer informatie](#)

Deel dit artikel

GERELATEERD

NIEUWS | *gisteren*

VEB Accountantsbrief 2021: schep duidelijkheid over invloed pandemie

[Accountants moeten bij de controle van ondernemingen de komende tijd extra aandacht besteden aan de impact van de coronapandemie op de prognoses van ondernemingen... →](#)

Pieter de Kok

DISCUSSIE | Column | *27 oktober 2020*

Doorpakken op fraudedetectie

[Wordt machine learning slimmer en beter dan de inzet van 'old school' data-analyse? Pieter de Kok weet het nog zo net niet. →](#)

DISCUSSIE | Opinie | *22 oktober 2020*

Fraudeagenda mag nog concreter

[De agenda van de NBA-werkgroep Fraude mag verder worden aangescherpt en aangevuld, meent Joeri Frietman. →](#)

DISCUSSIE | Opinie | *07 oktober 2020*

Kijk, daar verzuipt een kind!

[Wat Peter Schimmel betreft moet het accountantsberoep eerst iets doen aan de beheersing van het belangrijkste element van frauderisico's: de mens. →](#)

FRAUDE | *05 oktober 2020*

De fraude-agenda van de NBA

[Accountants moeten invulling geven aan de verwachting van het maatschappelijk verkeer dat ze fraudes \(helpen\) ontdekken. De Werkgroep Fraude van de NBA heeft een... →](#)